

Schoolaanwezigheid

*Als je niet wilt dat kinderen thuis zijn, laat ze dan ook niet thuis zijn.
Hou ze vast!*

Inhoudsopgave

Inleiding	3
De huidige officiële definitie	3
Wat zegt de wet?	3
Doel en bedoeling.....	4
Onze bedoeling.....	4
Landelijke cijfers.....	4
Uitvoering van de zorgplicht	5
Regionale afspraken	5
Betrokkenheid van het SWV bij de toetsing van een aanvraag tot vrijstelling	5
Bijlage 1: Verantwoordelijkheden bij langdurig ongeoorloofd schoolverzuim.....	6

CONCEPT

Inleiding

Gewoon naar school kunnen gaan, dat willen we toch voor alle kinderen en jongeren?

Soms is er meer nodig voor een leerling om naar school te kunnen gaan.

Wat heeft een kind hierin nodig en van wie?

Hoe versterken we het pedagogisch (school)klimaat waar alle kinderen/jongeren zich veilig (kunnen) voelen?

Hoe werken we aan inclusie en kansengelijkheid en werken we daaraan samen met hen die er voor kinderen toe doen om deel te nemen aan het onderwijs?

Met deze notitie willen wij, de samenwerkingsverbanden St. Leerlingenzorg NW Veluwe en Zeeluwe, richting geven aan de realisatie om leerlingen te kunnen behouden voor het onderwijs zodat ze gewoon naar school kunnen blijven gaan. Hiermee willen wij de schoolbesturen in hun kracht zetten en hen uitnodigen om, met onder meer wethouders onderwijs, het gesprek aan te gaan over schoolaanwezigheid en het voorkomen van kinderen die thuiszitten.

Steeds vaker krijgen we de vraag wat de visie van de samenwerkingsverbanden is met betrekking tot thuiszitters. Vandaar deze houtkoolschets die door de lokale tafels ingekleurd kan worden in een proces van samenwerken en leren.

Wij, de beide samenwerkingsverbanden, geven daarmee ook een opdracht aan onszelf. Om die opdracht uit te kunnen voeren, hebben we de scholen en de schoolbesturen nodig. En de CJG's (Centrum Jeugd & Gezin), de gemeenten, de ouders. Om daarmee met elkaar een dekkend netwerk te bieden aan het kind.

De huidige officiële definitie

De definitie die momenteel wordt gebruikt door de overheid beschrijft thuiszitters als "kwalificatie- of leerplichtige jongeren die meer dan drie maanden absoluut of langdurig relatief verzuimen" (Slob et al., 2020, p. 8). Dit gaat om kwalificatie- of leerplichtige kinderen/jongeren die niet staan ingeschreven op een school (absoluut verzuim) en kinderen/jongeren die wel staan ingeschreven op een school, maar al meer dan vier weken (ongeoorloofd) niet naar school zijn geweest (langdurig relatief verzuim) (Slob et al., 2019).

De schoolbesturen melden een thuiszittende leerling via ROD (Register Onderwijs Deelnemers) bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Zij hebben de verantwoordelijkheid om deze meldingen actueel te houden.

Het samenwerkingsverband verzamelt de cijfers en rapporteert periodiek aan de inspectie.

Wat zegt de wet?

De samenwerkingsverbanden hebben de wettelijke verplichting te zorgen voor een dekkend netwerk aan ondersteuningsvoorzieningen voor alle leerlingen binnen het gebied. Ofwel de samenwerkingsverbanden spreken scholen aan om te zorgen voor een passend aanbod voor elke leerling.

De school van inschrijving is verantwoordelijk en heeft zorgplicht, daarmee wordt de leerling vastgehouden. Als de school de leerling niet vasthoudt komt daarmee onmiddellijk de zorgplicht in het gedrang. Dan ontstaat er veelal een schoolbestuur-overstijgende situatie.

De leerplichtambtenaar heeft de regie. Wanneer het schoolbestuur/de school handelingsverlegen is, bemiddelen de samenwerkingsverbanden en schakelen de wethouders in.

Doel en bedoeling

Doel van de Wet Passend Onderwijs (2014) is het terugdringen van het aantal thuiszitters. Tot op heden wordt er echter geen afname maar groei gezien. In haar Kamerbrief van mei 2024 geeft de toenmalige minister Paul hier o.a. aandacht aan.

Zij pleit voor inzetten op:

- sterke verbinding tussen onderwijs en zorg
- integrale benadering is een belangrijke voorwaarde
- goede samenwerking tussen mensen uit het onderwijs en de zorg
- wegnemen van schotten.

Onze bedoeling

De samenwerkingsverbanden St. Leerlingenzorg en Zeeluwe werken samen met de gemeenten (die in hun gebied liggen) aan het terugdringen van verzuim, uitval en thuiszitten. Hierbij wordt aangesloten bij de doelstelling zoals die landelijk is geformuleerd.

Het uitgangspunt is dat in 2028 geen kind of jongere langer dan vier weken thuis zit zonder een passend onderwijs-zorg-aanbod. Daarmee willen we de kansen voor de leerlingen vergroten.

We willen dat iedere leerling in beeld is en een passend onderwijs- en ondersteuningsaanbod krijgt.

Dat geldt in het bijzonder voor leerlingen voor wie door een combinatie van (onderwijs overstijgende) factoren het naar school gaan geen vanzelfsprekendheid is en thuiszitten dreigt of al aan de orde is.

Samenwerking tussen onderwijs- en zorgpartners is hierin cruciaal.

We willen met elkaar deze ambitie realiseren door:

1. Te investeren in en steun bieden aan de ontwikkeling van een sterke basis op school en thuis: op de scholen realiseren we een zo hoog mogelijk niveau van basisondersteuning en meer focus op schoolaanwezigheid. Wat maakt dat leerlingen wél naar school gaan, hoe ervaren ze die aanwezigheid, wat zijn de voorwaarden (veiligheid, ondersteuning, betrokkenheid) om aanwezig te zijn? De definitie van basisondersteuning staat in de ondersteuningsplannen beschreven; de gemeenten organiseren kwalitatieve, voorliggende en preventieve voorzieningen waar elke leerling (of gezin) gebruik van kan maken.
2. Beschikbaarheid van ondersteuning en specialistische zorg als dat nodig is: we realiseren een dekkend netwerk.
3. Wij zijn de samenwerkende partners: scholen, gemeenten, JGZ, leerplicht, ouders, de jeugdige zelf. Allemaal dragen verantwoordelijkheid voor schoolaanwezigheid, waarbij het beleid de samenwerking moet faciliteren.
4. Verantwoorde uitvoering van de wettelijke zorgplicht binnen passend onderwijs: wanneer ouders hun kind/jongere met extra ondersteuning op een school aanmelden, heeft deze school de plicht dit kind /de jongere een zo goed mogelijke plek in het onderwijs te bieden. Als de school zelf geen passend onderwijs kan bieden, heeft zij de verantwoordelijkheid om een plek op een andere school te realiseren.
5. Betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden bij de toetsing van een aanvraag tot vrijstelling.

Landelijke cijfers

Er is veel onduidelijkheid over de cijfers. Oudervereniging Balans publiceerde op 9 december 2024 het rapport "Thuiszitters tellen 2024, een ander licht op passend onderwijs" met daarin schokkende cijfers: minimaal 70.000 kinderen/jongeren in ons land die 3 maanden of langer thuiszitten. En 280.000 kinderen/jongeren die verstoken zijn van volwaardig onderwijs.

Van de groep leerlingen die korter dan 3 maanden niet naar school gaan zijn geen officiële cijfers bekend. 80% van de thuiszitters zijn jongens en zij tonen de mismatch tussen onderwijsbehoeften en het aanbod vaker aan door externaliserend gedrag te laten zien. Bij meisjes en een deel van de jongens zien we ook internaliserende problematiek.

Follow the Money 2024 berekende dat er 17.500 kinderen/jongeren niet worden vastgehouden door het onderwijs en gaf aan dat er een groot verdienmodel is ontstaan (o.a. zorgboerderijen).

Uitvoering van de zorgplicht

Binnen de samenwerkingsverbanden zijn met de schoolbesturen bindende en eenduidige afspraken gemaakt over de uitvoering van de zorg- en ondersteuningsplicht. In de ondersteuningsplannen is aangegeven op welke wijze deze afspraken vorm zijn gegeven. Ook zijn regionale afspraken gemaakt over de te ondernemen stappen in geval van thuiszitters. Deze kunnen lokaal verschillend zijn maar hebben als overkoepelende kenmerken:

- a. Leerlingen die het risico lopen om thuiszitter te worden, worden lokaal geïnventariseerd en besproken in het casuïstiek overleg.
- b. Leerlingen die niet naar school gaan, om welke reden dan ook, zijn in beeld en wordt met en over hen lokaal het gesprek gevoerd. Over het besprokene wordt het samenwerkingsverband geïnformeerd.
- c. Ouders, school en leerplicht zijn voortdurend met elkaar in gesprek over het weer naar school gaan.
- d. Niet naar school gaan is geen optie. Naar school gaan en onderwijs verzorgen is onze wettelijke taak; de leerling moet vastgehouden worden.

Regionale afspraken

1. In geval van langdurig verzuim van een leerplichtige leerling vindt melding door de school plaats bij Regionaal Bureau Leerplicht/-Leerrecht (RBL) volgens het verzuimbeleid van de school. Ook het samenwerkingsverband wordt geïnformeerd.
2. De school maakt bij de melding inzichtelijk welke stappen/acties al zijn ondernomen en hoe de ouders betrokken zijn.
3. De school en/of RBL besluit of een kernpartneroverleg gewenst is en wie hierbij aansluiten.
4. RBL en het samenwerkingsverband overleggen structureel (elke acht weken) over de voortgang van plaatsing van thuiszitters waarbij een overzicht van thuiszitters door beide wordt aangeleverd.

Betrokkenheid van het SWV bij de toetsing van een aanvraag tot vrijstelling

De GGD-arts voert op verzoek van leerplicht een onderzoek uit in het kader van het door ouders aangevraagde verzoek tot vrijstelling. Het is hierbij van belang dat de GGD-arts niet zonder meer een vrijstelling verleent, maar het samenwerkingsverband betreft. Dit om na te gaan of een passend onderwijs(zorg)aanbod vorm gegeven kan worden.

In het samenwerkingscontract dat de gemeente met de GGD heeft afgesloten is aanvullend opgenomen dat de (onafhankelijk) GGD-arts de aanvraag voor een vrijstelling voorlegt aan het samenwerkingsverband en pas na overleg een advies uitbrengt. Dit betekent concreet dat de volgende stappen worden genomen:

1. Een vrijstellingsaanvraag die bij leerplicht binnenkomt wordt voorgelegd aan de GGD;
2. De GGD-arts beoordeelt niet alleen de medische aspecten, maar onderzoekt met het samenwerkingsverband of op basis van de onderwijsbehoeften passend onderwijs mogelijk is;
3. Als een mogelijkheid wordt gevonden om de leerling (mogelijk in combinatie met zorg) passend onderwijs te bieden, neemt de GGD dit na overleg met het lokale team mee in haar advies. Er wordt dan geen vrijstelling verleend;
4. Als ook volgens het samenwerkingsverband op basis van de onderwijsbehoeften geen vorm van passend onderwijs mogelijk is, neemt de GGD dat mee in haar advies. Er wordt dan een vrijstelling verleend.

Bijlage 1: Verantwoordelijkheden bij langdurig ongeoorloofd schoolverzuim

School(bestuur)	<ul style="list-style-type: none">→ Schrijft een leerling/jeugdige pas uit nadat het op een andere school is ingeschreven→ Meldt langdurig verzuim volgens het verzuimbeleid van de school bij RBL en SWV→ Maakt inzichtelijk welke stappen door de school zijn gezet met betrekking tot het langdurig schoolverzuim→ Houdt het overzicht actueel→ Houdt contact met de leerling/de jongere en ouders/verzorgers→ Informeert periodiek het SWV en RBL→ Biedt een aangepast onderwijsprogramma aan de thuiszittende leerling/de jongere→ Neemt initiatief om met betrokken partners (RBL, SWV, JGZ) te besluiten of een kernpartneroverleg georganiseerd moet worden.
Ouders	<ul style="list-style-type: none">→ Zijn verplicht hun kind in te schrijven bij een school of onderwijsorganisatie→ Conformereren zich aan het verzuimbeleid van de school→ Houden zich beschikbaar voor overleg→ Stellen zich coöperatief op bij het vinden van een oplossing→ Hebben niet alleen rechten maar ook plichten.
Regionaal Bureau Leerplicht (RBL)	<ul style="list-style-type: none">→ Doet onderzoek naar de achtergronden van het schoolverzuim→ Pleegt (wettelijke) interventies naar aanleiding van het schoolverzuim→ Organiseert of neemt deel aan het kernpartneroverleg.
Onderwijsconsulent	<ul style="list-style-type: none">→ Wordt op verzoek van de ouders en/of de school betrokken→ Biedt onder andere hulp bij problemen rondom plaatsing, schorsing, verwijdering en thuiszitten→ Kijkt samen met de ouders en leerling, de school, het samenwerkingsverband en eventueel betrokken hulpverleners welk onderwijsaanbod het best passend is→ Maakt gebruik van het uitgebreide netwerk in de regio, kennis van de wet- en regelgeving, ervaring met het organiseren van maatwerk en het vinden van creatieve oplossingen→ Informeert het samenwerkingsverband wanneer betrokken bij een casus.
Samenwerkings- Verbanden	<ul style="list-style-type: none">→ Zoeken na de melding door de school of RBL met betrokken (kern)partners naar een oplossing om schoolverzuim op te heffen→ Bespreken minimaal 8-wekelijks de bij hen bekende thuiszitters met RBL met als doel te komen tot een afgestemde aanpak→ Organiseert of neemt deel aan het kernpartneroverleg om te bevorderen dat een snelle en adequate oplossing wordt gevonden.
Jeugdgezondheidszorg (JGZ, GGD)	<ul style="list-style-type: none">→ Neemt deel aan het kernpartneroverleg als sprake is van medisch verzuim→ Is een belangrijke partner voor school en ouders als het gaat om duiding van ziekteverzuim.

- Lokaal CJG/JGZ → Draagt zorg voor realisatie van een passend jeugdhulpaanbod als dat nodig is.
- Vrijstellingstafel → Indien er sprake is van een mogelijke vrijstelling dan worden de samenwerkingsverbanden betrokken.

CONCEPT